

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ: «ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ»

4^Η ΟΜΑΔΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ (Ο.Σ.Σ.)

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΘΕΜΑ:

“Βυζαντινή Μουσική & Αξιοποίησής της σε Κριτικό Ερώτημα”

Εισηγητής :

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ-ΒΙΚΤΩΡ ΧΑΤΖΗΣΤΑΜΑΤΗΣ
Μεταπτυχιακός σπουδαστής Ε.Α.Π.

ΑΘΗΝΑ 9 ΜΑΡΤΙΟΥ 2013

ΒΑΣΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΟΡΩΝ

Μουσική (αρχική σημασία): οποιαδήποτε τέχνη προστατεύεται από τις Μούσες
[Πίνδαρος (Λυρικός ποιητής, 6^{ος}/5^{ος} αιώνας π.Χ.)
'Ήδη από την αρχαία εποχή η λέξη δήλωσε ειδικότερα τη μελοποιημένη ποίηση και το τραγούδι

Μουσικός (αρχική σημασία): Ο άνθρωπος των γραμμάτων και των τεχνών

Μπαμπινιώτης, Β. (2010) *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Ιστορία των Λέξεων με Σχόλια & Ένθετους Πίνακες*, σελ.880

Μουσική: Η τέχνη των ήχων,
η αξιοποίηση των στοιχείων του ρυθμού, της μελωδίας, της αρμονίας
για τη δημιουργία συνθέσεων που εκφράζουν Ιδέες και συναισθήματα
και εκτελούνται με μία ή περισσότερες φωνές και όργανα

Εικονογραφημένο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό & Πλήρες Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας ΠΑΠΥΡΟΣ LAROUSSE Το Παπυράκι σελ.1134

Τραγούδι (αρχ.): τραγωδω
«παριστάνω, απαγγέλλω ή ερμηνεύω ρόλο τραγωδία»
[Ήδη τον 5^ο αιώνα π.Χ.]
Τραγωδός: Λέω τραγούδι, άδω

Μπαμπινιώτης, Β. (2010) *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Ιστορία των Λέξεων με Σχόλια & Ένθετους Πίνακες*, σελ.1442

Βυζαντινός: όρος που χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1562 από το Γερμανό Λόγιο Hieronymus Wolf (1516-1580)

Μπαμπινιώτης, Β. (2010) *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Ιστορία των Λέξεων με Σχόλια & Ένθετους Πίνακες*, σελ.281

Βυζάντιον (αρχαία): Μικρή πόλη του Βοσπόρου, παλαιά αποικία των Μεγαρέων, στη θέση της οποίας ο Μ. Κωνσταντίνος ίδρυσε το 324 μ.Χ. τη Νέα Ρώμη (αργότερα Κωνσταντινούπολη 330μ.Χ.)

Μπαμπινιώτης, Β. (2010) *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Ιστορία των Λέξεων με Σχόλια & Ένθετους Πίνακες*, σελ.280

Βυζαντινή Μουσική: Ελληνόφωνη μουσική έκφραση όπως διαμορφώθηκε και αναπτύχθηκε κατά την Βυζαντινή περίοδο, αποτελώντας τη μουσική της Ορθόδοξης Ελληνικής Εκκλησίας

Εικονογραφημένο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό & Πλήρες Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας ΠΑΠΥΡΟΣ LAROUSSE Το Παπυράκι σελ.332

Βυζαντινή Μουσική: εστί φωνή

Γ. Βινάκης : Μαθητής του Γ. Ραιδαιστηνού (1833-1889). Πρωτοψάλτης Αγ. Ιωάννη Γαλατά των Χίων στην Κωνσταντινούπολη & Πρωτοψάλτης Μητροπολιτικού Ναού Χίου Ν. Χατζησταμάτης (1917-1994: Πρωτοψάλτης Μητροπολιτικού Ναού Αγίων Βικτώρων Χίου

Ψάλλω (αρχ.): ψαύση με περισσότερη δύναμη
Ψάλτης (αρχική σημασία): αυτός που παίζει κιθάρα

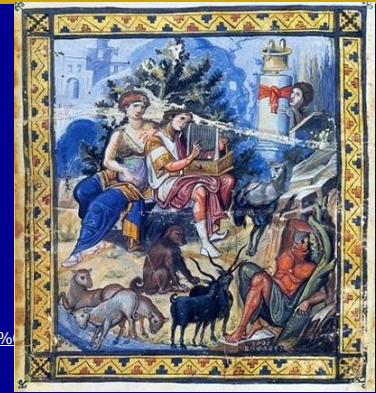
Μπαμπινιώτης, Β. (2010) *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Ιστορία των Λέξεων με Σχόλια & Ένθετους Πίνακες*, σελ.1623-1624

ΕΙΔΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

**ΕΞΟΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
Η
ΚΟΣΜΙΚΗ
(17^{ος}-20^{ος} ΑΙΩΝ)**

ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΦΟΣ

Χανεντέδες : Μουσικοί του Σουλτανικού παλατιού

ΒΑΣΙΚΑ ΔΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

A/A	ΘΕΜΑ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
1	ΓΕΝΗ	ΔΙΑΤΟΝΙΚΟ-ΧΡΩΜΑΤΙΚΟ-ΕΝΑΡΜΟΝΙΟ
2	ΗΧΟΙ	ΔΙΑΤΟΝΙΚΟ α, πλ.α , δ, πλδ ΧΡΩΜΑΤΙΚΟ β, πλβ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟ γ, πλγ
3	ΦΘΟΓΓΟΙ Ή ΤΟΝΟΙ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	πΑ, Βου, Γα ,Δι, κΕ, Ζω ,νΗ, πΑ
4	ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΧΡΟΝΟΥ –ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ-ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ	ΧΡΟΝΟΥ (π.χ. γοργόν) – ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (π.χ. αντικένωμα) ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ ΑΝΙΟΝΤΕΣ Η ΑΝΑΒΑΣΗΣ (π.χ. ολίγον) ΙΣΟΤΗΤΑΣ (ισον) ΚΑΤΙΟΝΤΕΣ Η ΚΑΤΑΒΑΣΗΣ (π.χ. απόστροφος)
5	ΜΑΡΤΥΡΪΕΣ	ΒΟΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ & ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΝΟΗ
6	ΣΗΜΕΙΑ ΑΛΛΟΙΩΣΗΣ	ΔΙΕΣΕΙΣ, ΥΦΕΣΕΙΣ, ΚΛΠ
7	ΡΥΘΜΟΣ	ΔΙΣΗΜΟΣ ΤΡΙΣΗΜΟΣ ΤΕΤΡΑΣΗΜΟΣ

ΣΤΟΠΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΞΑΝΑΛΕΩ

Στόπα και στο ξαναλέω
στο γιαλό μην κατεβείς (δics)
κι ο γιαλός κάνει φουρτούνα
και σε πάρει και διαβείς. (χαθείς) (δics)

Κι αν σε με πάρει που σε με πάει
κάτω στα βαθειά νερά (δics)
κάνω το κορμί μου βάρκα
και τα χέρια μου κουπιά (δics)
Το μαντήλι μου πανάκι
μπαινοβγαίνω στη στεριά

Στόπα και στο ξαναλέω
μη μου γράφεις γράμματα (δics)
γιατί γράμματα δεν ξέρω
και με πιάνουν κλάματα (δics)

Παραδοσιακό Μικρασιάτικο Τραγούδι

ΣΤΙΧΟΥ

ΜΟΥΣΙΚΗΣ

**ΜΟΡΦΕΣ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ**

ΣΤΙΧΟΥ & ΦΩΝΗΣ

ΣΤΙΧΟΥ & ΧΟΡΩΔΙΑΣ

ΜΟΥΣΙΚΗΣ & ΧΟΡΟΥ

ΣΥΝΔΥΑΣΤΙΚΑ
ΜΕ ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ
ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΕΣ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

ΣΤΟΠΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΞΑΝΑΛΕΩ ΣΥΝΔΥΑΣΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ TESS

Αaron Coberly γεννήθηκε στο Σιάτλ στην Ουάσιγκτον των ΗΠΑ το 1971.
Ξεκίνησε ελαιογραφία από το 1999. Το έργο του είναι κυρίως εικονιστικό με δασκάλους τους Ιμπρεσιονιστές,

Προτεινόμενη ενότητα, υποθέματα και κριτικές ερωτήσεις

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ
ΣΧΕΣΕΙΣ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ
ΜΑΘΗΣΗ

Υποθέμα 1:
Σχέσεων με τον εαυτό μας
και τον άλλον
(από το Εγώ στο Εμείς)
Ερωτήματα:
Πως πρέπει να
συμπεριφέρομαι στον
εαυτό μου;
Πως πρέπει να
συμπεριφέρομαι στον άλλο;

+

Υποθέμα 2:
Σχέσεων με τη μάθηση
Ερώτημα:
Γιατί πρέπει να μάθω
γράμματα;

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΤΟ ARTiT (5^ο ΣΤΑΔΙΟ)

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΕ ΓΡΑΦΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Στό 'πα και στό ξαναλέω - παραδοσιακό κλίμακα μι

$\text{♩} = 84$

1 Στό 'πα MI- PE- NTO+

5 ΣΟΛ+ ΛΑ- ανταπόκριση σ'ελευ...

9 MI- PE- NTO+

13 ΣΟΛ+ ΛΑ- ανταπόκριση ΛΑ- ο για λός NTO+

17 ΣΟΛ+ ΦΑ+ ΜΙ- ΡΕ-

21 ΜΙ- ανταπόκριση NTO+ ο για... NTO+

25 ΣΟΛ+ ΦΑ+ ΜΙ- ΡΕ- ΜΙ- ανταπόκριση

29

Καταγραφή: Γ. Χατζούδης / 01-2007

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΕ ΓΡΑΦΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Βυζαντινή μουσική Μέρος4. wmv

ΣΤΟ ΠΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΞΑΝΑΛΕΩ

Πλαγ. α' πα ζ' Παραδοσιακό

Στο πα και στο ξα α α να λε ε ε ω ω
Κι,αν με πα ρει που ου ου με πα α α ει ει
Στο πα και στο ξα α α να λε ε ε ω ω

στο για λο ο μην κα τε βει ει ει Στο πα και στο
κα τω στα α βα θεια νε ρα α α Κιαν με πα ρει
μη μου στε ελ λεις γραμ μα τα α α Στο πα και στο

ξα α α να λε ε ε ω ω στο για λο ο μην κα τε
που ου ου με πα α α ει ει κα τω στα α βα θεια νε
ξα α α να λε ε ε ω ω μη μου στε ελ λεις γραμ μα

09:59 / 15:00

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΕ ΓΡΑΦΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Βυζαντινή μουσική Μέρος4.wmv

βει ει εις κι,ο για λος κα νει ει ει φουρ του ου ου να
ρα α α κα νω το κορ μι ι ι μου βα α αρ κα
τα α α για τι γραμ μα τα α α δεν ξε ε ε ρω

και σε πα ρει και χαθει ει εις κι,ο για λος κα νει
και τα χε ρια μου κου πια α α το μαν τη λι μου
κι,αρ χι νω τα κλα μα τα α α για τι γραμ μα τα

ει ει φουρτου ου ου να και σε πα ρει και χα α θεις
ου ου πα να α α κι μπαϊ νω βγαι νω στη στε ε ρια
α α δεν ξε ε ε ρω κι,αρ χι νω τα κλα μα α τα

10:05 / 15:00

Ο Μέγας Παπαδιαμάντης είχε γράψει:

Διότι όπως είναι τις ικανός
να αισθανθή και εκτιμήσει πράγμα τόσον αβρόν,
όσον η Βυζαντινή μουσική, πρέπει να έχη ή απλότητα ή λεπτότητα.
Αλλ' η παρ' ημίν ψευδοαριστοκρατία την μεν απλότητα, δυστυχώς,
απώλεσε προ πολλού, εις βαθμόν δε τίνα λεπτότητος ουδέποτε
κατόρθωσε να φτάση.

Άλλως, η Βυζαντινή μουσική είναι τόσον Ελληνική όσον πρέπει να είναι.
Ούτε ημείς την θέλομεν, ούτε την φανταζόμεθα ως αυτήν την μουσικήν
των αρχαίων Ελλήνων.

Αλλ' είναι η μόνη γνήσια και και η μόνη υπάρχουσα.

Και δι ημάς,

εάν δεν είναι η μουσική των Ελλήνων, είναι η μουσική των Αγγέλων.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης

Ο Αλέξης Κόκκος γράφει για το “Παράθυρο στο χάος” του Κορνήλιου Καστοριάδη

«Ζούμε πάνω στην Άβυσσο, είμαστε εμείς οι ίδιοι η Άβυσσος,
όμως τη φοβόμαστε και τη συγκαλύπτουμε,
Αποφεύγουμε να συνδιαλαγούμε μαζί της και την αποκρύπτουμε
μέσα σε ένα κάλυμμα τετριμμένων ασχολιών και σημασιών»

Ύστερα από τα προηγούμενα:

Μπορεί λοιπόν η Βυζαντινή Μουσική να μην λειτουργήσει σαν ένα
«παράθυρο στο χάος»;

ΤΕΛΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΥ ΜΕ ΑΚΟΥΣΑΤΕ